

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica štev. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrtna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0-10

Št. 7.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1912.

Leto VII.

Listnica uredništva.

Dopisnike ponovno prosimo, naj ne pišejo s takozvanim tintnim svinčnikom, ker se rokopis, pisan s tintnim svinčnikom, ne more staviti. Nadalje opozarjamo, da mora dobiti uredništvo dopise vedno **zadnji čas** v sredo zjutraj, ker se zdaj list že vedno zaključuje v sredo.

Resni časi.

Socialno demokratična strokovna organizacija se drobi v narodne kose in koščke. Tako izginja tista velika moč delavstva, o kateri je sanjal in verjel vsak pravoverni socialni demokrat. Vsa modrost in zgovornost nemških prvakov ni mogla ustaviti tega procesa. Nemci in Čehi so se razdvojili ne tolko iz narodnostnih kakor iz vladajočih in prvakujočih razlogov. Drugi posnemajo njih zgled. Zlata reka delavskih prispevkov je zelo vabljiva, vsled česar se raje vse, kar želi živeti udobno brez posebnega dela, k njej. Vsled teh razmer ni več misliti na kak resen delavski odpor v socialni demokraciji nasproti kapitalizmu, ki se je jel z vso silo organizirati. Razpad soc. dem. strokovne organizacije v razne narodnostne drobce in organizacija velekapitalizma sta dva za delavstvo najresnejša pojava. Stranka, ki je vpila in še vpije: »Trdnjava delavstva sem, kdor hoče napredek delavstva, mora priti v moj krog,« je sedaj v razsulu. Politično se druži s pomočjo kapitalističnih podpor. Toraj tudi tu nezanesljivost.

Kapitalizem pa se organizira v razne zveze in kartele v namenu, zagospodovati neomejeno delavstvu in si podjarmiti s karteli kupujoče občinstvo. Prvi in drugi poskusi so se gospodi posrečili. Zapiranje tovarn celih okrožij v slučajih stavk se je z uspehom izvršilo. Ako stopi v boj delavstvo enega podjetja, zapro iz solidarnosti vsa istovrstna podjetja svoje delovršbe ter vržejo na enkrat na cesto tisoče in tisoče delavstva, ki navadno ne more in tudi dostikrat neče biti solidarno z bojujočimi se tovariši. Tako delavstvo samo neprostovoljno pomaga uničiti lastne uspehe. Drugače v razmerah, kakoršne vladajo, tudi skoro mogoče ni. Take razmere morajo pa delavstvu odpreti oči, da vidi, v kaki nevarnosti se nahaja. Treba je resno misliti in

delati na obrambo, ki obstoji v resni delavski strokovni organizaciji. Nasproti kapitalizmu more delavstvo postaviti le eno in to je: Samo sebe v tesni organizaciji. Organizacija mora imeti pa tudi sredstev, da more vsestransko vršiti svojo nalogo. Zato je treba primernih denarnih žrtev, ki naj pridejo v dobro ob času sile. Organizirano delavstvo mora skrbeti pred vsem za to, da dobi sredstev za mogoči odpor. Le tedaj bo moglo gledati dovolj brezskrbno prihodnosti v obraz.

Resne razmere in resni časi nam kličejo morda še pravočasno v spomin: Delavci, spreglejte, podpirajte organizatorično delo Jugoslovanske strokovne zveze. Ne stojte ob strani kot neme priče velikega in resnega prevrata, ki se vrši pred vašimi očmi. Vstopite v vrste bojevnikov za pravdo in veljavo delavskega stanu. Pustite socialne demokrate, ki vrše sedaj po naši domovini, v kolikor jim je to mogoče, izdajstva nad sodelavci. Skrbite, da si zgradite trdnjavo, ki vas bode ščitila ob vsakem času! Resni časi zahtevajo resno delo, naj ne bode nikogar, ki bi se odtegoval!

J. G r.

Kapitalistična zloba.

Da je vodstvo papirnice vevške družbe skrajno sovražno vsakemu delavskemu gibanju, je znana stvar. Gospodje hočejo, da jim delavec brezpogojno služi, se proti krivicam ne pritoži in prenaša vsakovrstne škanje in surovosti predstojnikov brez ugovora mirno in »udano«. Toda kar pa počne sedaj znana Tausikova kompanija, pa presega vse dosedaj nakopičeno: Delavci so namreč svojedobno sklenili prositi vodstvo za draginjske doklade in so v resnici vložili prošnjo, na katero jim je vodstvo odgovorilo naravnost provokatorično. Delavstvo je na odgovor dalo pojasnila, ki seveda gospodi niso bila po volji — in posledica je, da so tovariša Antona Jeriho vrgli iz tovarne. Ta nesramni čin ima jasen namen, razbiti delavsko organizacijo v D. M. v Polju, kar pa se gotovo ne bode zgodilo. Delavstvo vidi sedaj jasno, kam bi prišlo brez organizacije.

Nekaj o neizgodnem zavarovanju.

Delavska neizgodna zavarovalnica je ustanova, ki ima namen delavcem, ki se ponesrečijo pri delu, zagotoviti primerne rente, ob ka-

terih morejo živeti. Dalje je zavarovalnica naloga podpirati vdove in sirote, ako je oče ponesrečil smrtno. Delavstvo pa za razne slučaje nezgod ni na jasnem, kedar more zahtevati rento. Zakon določa podporo le vsled poškodovanj, ki so se pripetile v zavarovanju podvrženi delovršbi. Ako torej ponesreči delavec zunaj podjetja na potu ali kjerkoli, nima pravice do zavarovalnine, ako ni bil po naročilu podjetnika ali poslovođje službeno zunaj podjetja. Ali je delavec opravičen zahtevati zavarovalnino, ako se mu pripeti nezgoda na potu v delo in z dela, nam pojasnjuje razsodba graškega razsodišča z dne 20. maja leta 1911. Slučaj je sledeč: Neki drvar je šel opoldne z dela proti približno 13 kilometrov oddaljenemu domu. Med potjo pa je šel v gostilno ter je prišel med pol 3. in 3. uro domu. Pri hišnih vratih je padel in si s sekuro zadal na palcu poškodbo. Zavarovalnica proti nezgodam je odklonila odškodnino, ker se nezgoda ni pripetila v podjetju.

Razsodišče pa je pritožbo zavrnilo s sledečim utemeljevanjem:

»Postava z dne 28. decembra 1887., drž. zak. št. 1, leta 1888, je vporabljaliti le na posledice onih nezgod, ki so se pripetile v zavarovanju podvrženi delovršbi.

Razsodišče se je postavilo na stališče, da se nezgoda ni pripetila v delovršbi in da se more dati odškodnina za nezgode na potu v delo in z dela, ako so se pripetile na naravnostni poti. V predstojem slučaju pa je pretrgan značaj, oziroma zveza s podjetjem, ker je dotičnik šel spotoma samovoljno v gostilno.

Iz te razsodbe je razvidno, da se za slučaj nezgode more vpoštevati tudi naravnostna pot v delo in z dela do doma. Pot se ne sme prekiniti, bodisi da se gre v gostilno in tudi po samosvojih opravkih.

Možje pa taki!

S. L. S. je vložila priziv proti mestnemu proračunu idrijskemu za leto 1912 in čakali smo cel teden, kdaj prinese »napredno« časopisje dosloven ponatis našega rekurza s primernimi, pristno liberalnimi pripombami na naslov vseh tistih, ki si ga drznejo podpisati, kakor so to storili lani in prejšnja leta. Pa čakali smo zaman! Mesto tega šta se peljala v Ljubljano naš župan Štravs in tajnik Novak ter lazila okoli deželne palače, pa ne z »zahtevami«, kakor je v

Strah v La Villette.

Poročilo detektiva Franka.

»Na pomoč — Na — —«

Kričanje se je izgubilo ponoči na temni cesti.

Policijski stražnik, ki je stal na vogalu ceste, je čul krič. Pristrukovaje je gledal na Elzaško cesto, ki je bila zavita v meglo. A videl ni nič drugega, kakor rdeče žarnice raznih zabavišč, katerih svetloba je komaj, komaj prodirala megleno noč.

Kolikor daleč je seglo oko, nisi videl človeka, nobene sence, povsod le siva megla. A zmotil se ni in se ni mogel zmotiti, ker je bilo klicanje na pomoč močno.

Po Friderikovi cesti je drdral nočni omnibus. Stražnik še vedno strmi v neprodirno meglo, ki zagrinja noč v svoj siv plašč. Njegove oči iščejo kakega pomočnika, a proti tretji uri zjutraj utihne polagoma tudi tu vrvenje milijonskega mesta.

Z Borsigove ceste je začul kričanje. Hitro je stekel v dani mu smeri.

Kakor poseda veliki, tolikrat psovani in nič manj slavljani Pariz svoj La Villette, ga ima tudi Berolin. Na las je podoben pariškemu La Villetu. Zabavišče meji na zabavišče in kričeči

letaki te vabijo na plesišča. Tu se zbirajo in zabavajo po svoje razne propalice, moški in ženske in drugi lahkoživci, razkošni ljudje.

Tako izgleda berolinski La Villette.

Pred plesiščem La Villette gori obločnica, ki razsvetljuje hodnik in osebo, ki leži na tleh.

To jasno vidi stražnik, zato pospeši korake. Ležala je ženska.

Mlado, lepo lice, ki je kazalo strast; rdeča lica, rdeči ustnici, beli zobje, temne oči, kostanjasti lasje z vpletenimi cvetlicami, podoba hlepeča življenja, nasprotje so tvorile kakor v strahu izbuljene oči. Na tleh leži gledalški plašč iz modre svile, na šumeči svili pa lesketa rdeča kri liki rdeči mak v solnčnem žarku.

Blesketanje električne žarnice pada na rdečo kri, ki se zato sveti in blesketa.

Mlada žena leži s hrbtom na plašču. Roke oblečene v dolge plesne rokavice, so trdno stisnjene, kakor da hočejo nekaj prijeti in stisniti. Plesna obleka iz rumene svile ni zaškropljena s krvjo, ki še vedno teče iz hrbta mrtve, mlade žene.

To vse vidi stražnik, ki stoji sklonjen nad mrtvo žensko in ne zna, kaj da bi storil.

Velike duri iz stekla plesišča La Villette so zaprta. Vidi se skozi, da vrvi še življenje v dvo-

rani. Sence se premikajo po plesišču, godba igra valček.

V dvorani razkošno življenje, zunaj pa smrt. Stražnik se kmalu prepriča, da je vbe gnijo življenje iz trupla, ki leži na tleh in da ni ničesar več rešiti.

Izvršil se je umor pred svetlorazsvetljenimi duri La Villette.

Kdo li je morilec?

To takoj misli stražnik. Ni li v temni noči že pobegnil?

Stražnik potegne piščalko in zabrlizga.

Takoj se pokaže, kako je včinkovalo piskanje.

Duri plesišča se odpro in ljudje hite na cesto, da vidijo, kaj da pomenja piščalkino brlizganje.

Bili so to zadnji gosti.

Ženske s pobarvanimi obrazi, iz oči jim žari greh, mladiči še brez mahu pod nosom, a ki so se že valjali v blatu milijonskega mesta, nekaj izžetih, propadlih starcev, ki so že tako propadli, da so zbijali neslane umazane šale, a so hitro izginili, ker so to bili taki možje, ki so se bali, da bi morali prčati. Pojavile so se tudi tiste osebe, ki tvorijo strah severnega Berolina: surovi obrazi, drznih oči in robate poteze, ki značijo hudodelca. Tudi ti so izginili v temni noči. Niso

Idriji navada, temveč s ponižnimi prošnjami, da bi se rekurz ne ugodil. Toda žal bog, dobila s'a bunko, kakor se jo da kolednikom, ako pridejo v hišo kričati mesto peti. Tudi Štravsovo in Novakovo petje je bilo tako, da sta dobila od dr. Lampeta bunko, k referentu dr. Peganu pa še šla nista! Kje so ponosni časi, ko je napredna (?) Idrija pod zaščito liberalnega uradništva pisala najnesramnejše članke proti »kruljavemu« dež. odboru in je znani Kristan na svojih škroustnih shodih vezal mokraške otrobe! Proti našim gostilnam, posebno proti hotelu Didič, so narekali denarne globe; dandanes pa liberalci ne hodijo samo v naše gostilne, temveč delajo celo poklone »kruljavemu« dež. odboru, ki je nad Idrijo že tolko »persekucij« izvršil, da ga je »napredna« Idrija na dnu pekla proklela. Zato pa gori omenjena moža tudi nič dosegla nista, odšla sta z dolgimi nosovi, in prav je tako! S. L. S. naj te ljudi tolko časa biča, dokler se ne iztreznijo; pokazati jim je treba, da liberalci in socialni demokrat na Slovenskem ni drugega kakor debela ničla in ako se ga prezira, naj se zahvali tistim svojim kričanjem, ki so s svojo svojeglavnostjo obe stranki v Idriji tako globoko ponižali, da sedaj okoli naših mož klečeplazijo, ko so jih nedavno še zasmehovali. Predlanskim smo zvedeli o liberalnem županu, ki je delal poklone našemu poslancu za razne podpore, lani smo videli socialno demokratičnega voditelja, kako je liberalno volil, letos pa liberalnega tajnika in mokraškega župana pred deželnim odbornikom S. L. S. Se pač gre v prvi vrsti za ljubi zaslužek, kaj ne! Pa te junake pri volitvah pogledajte! K.

Povest o socialno demokratskem izdajalstvu v ljubljanski tobačni tvornici in druge stvari. Ljubljano v 12. krajno stopnjo!

Pred praznikom sv. Treh Kraljev so pričeli govoriti naši rdečkarji in rdečkarice, da gre njih voditelj Supan na Dunaj, kjer bo izposloval, da pride Ljubljana v II. krajno stopnjo glede na plače tobačnega delavstva. Mislili so socialni demokrati pa demokratske, zdaj bo pa klečala pred nami cela tvornica, natihoma so se med seboj smejali in muzali, češ, dobro smo napravili in zmešali, samo v toliko so se motili, ker v ljubljanski tobačni tvornici so minuli tisti časi, da če je začel kak rdeči pavan in zaskovikala kaka rdeča sova, je pa vse golčalo to, kar je izkuhal naš rdeči generalni štab. Zdaj se je naše delavstvo rdečim prav iz srca smejalo, ker naše delavstvo dobro zna, da če gre sodrug Supan na kako socialno demokratsko zborovanje na Dunaj, ostane cel Dunaj tak, kakršen je, in se živ krst ne zmeni za to, kar čeka naša preluba rdečkarija v ljubljanski tobačni tvornici. Zakaj da je šel Supan na Dunaj, nas ne zanima. Zanima nas pa, ker govore rdeči, da bo spravil Supan ljubljansko tobačno tvornico v II. krajni razred. A če je šel tudi Supan samo zato na Dunaj, danes je prepozno, da se opere rdeča stranka tistega izdajalstva, ki ga je zagrešila svoj čas na ljubljanski tobačni tvornici. Naše tobačno delavstvo dobro zna, kdo da je izdal koristi ljubljanskega tobačnega delavstva in povzročil, da se še danes nahaja Ljubljana glede na plače v III. krajnem razredu, 9. krajna stopnja. Mi smo takrat, ko so v svoji spomenici rdeči tako zapostavili Ljubljano in se je finančno ministrstvo sklicuje se na njih skrupucano izdajalsko spomenico, uvrstilo v tako nizko vrsto, nahrulili rdečkarijo, kakor je zaslužila. Šli smo

hotel pričati a imeli so še druge razloge, da ne bi občevali s policisti.

Strmeli so na mrtvo žensko, pehali eden drugega, kakor da se zgodi nekaj, česar nihče ne pričakuje.

Vsi so bili radovedni, a niti eden ni znil pomilovalne besedice.

Neka še mlada ženska, ki je pa kazala vse znake greha, je silila v ospredje.

»Kaj se je zopet zgodilo?« vpraša stražnika.

»Ne vem. Stal sem na svojem mestu in čul klicati na pomoč. Ko sem prišel sem, je rajnica že ležala mrtva na tleh. Morilec je pa že izginil.«

Neki velik, močni mož, ki je imel globoko v obraz potisnjeno čepico, je zaklical:

»Mislim, da jo je hitro popihal! Naj li bi bil čakal in Vam še izročil svojo posetnico?«

Stražnik je pač ču'il, da ga zasmehujejo, a zdelo se mu je, da je zanj najboljše, da molči.

Ženska je pa izpoznala moža in rekla:

»Boljše bi bilo, da molčiš. To ni nobena šala, ker leži že druga pred La Villettom.«

Mož pa ni molčal, marveč zaklical:

»Čujte, kaj da skovika Sova! Tebi se nič ne pripeti.«

Sova je pa še glasnejše kričala:

dalje. Zahtevali smo na svojih shodih in v vlogah naše organizacije, da trpi naše delavstvo po izdajalstvu rdečkarije velikansko gmotno škodo, da jo trpe tudi socialno demokratični delavci in delavke. Na lanskem obnem zboru Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze so naši zastopniki izposlovali sklep, da se pomakne Ljubljana v najvišjo krajno stopnjo. Naš poslanec Gostinčar je tozadevno ponovno že ustno in pismeno posredoval pri glavnem ravnateljstvu in pri finančnem ministrstvu, a vedno so se gospodje sklicevali na rdeče izdajalstvo. Boj za pravice ljubljanskega tobačnega delavstva se je bil naprej. Poslaniška zbornica je sklenila v svojem zadnjem zasedanju, da naj se pomakne Ljubljana iz sedanjega III. krajnega razreda, 9. krajna stopnja, v II. krajni razred, 12. krajna stopnja. Ko je pa sklepal pododsek za državne uslužbence o tej zadevi, je izjavil za vlado ministerialni tajnik Fleissner, da se ne more sprijazniti s tem, da bi tvornice pomikali v višje plačilne razrede. Čast poslaniki zbornici, ki se ni na to ozirala, marveč je dala tudi Ljubljani to, kar ji najmanj gre z ozirom na velikansko, neznosno draginjo v našem mestu. Mi zelo obžalujemo, ker vlada sklepa poslaniške zbornice še ni izpeljala in ji tudi nič ne diši, da ga izpelje. Po vladnih blagajnah namreč vlada strašna suša. Zato pr. trgujejo, kjerkoli morejo. A to nas ne sme plašiti, da bi se ne pogovarjali za to, kar nam gre in za kar se je izjavila že tudi poslaniška zbornica. Če zdaj poizkušajo rdečkarji popraviti svoje izdajalstvo, zadano Ljubljani, prav, ampak precej pozno so se prebudili! Naša organizacija sklepa v sredo dne 17. t. m. na svojem shodu, ki se prične ob pol šestih uri zvečer v »Ljudskem Domu«; tudi o tej pereči zahtevi ljubljanskega tobačnega delavstva. Pričakujemo, da se delavstvo tega veličnega shoda polnoštevilno udeleži.

Iz „hiralnice“ ljubljanske tobačne tvornice.

Delavci! Delavke! V kri in tiste solze, ki padajo v pripravljalnici ljubljanske tobačne tvornice, bi morali pomakati danes pero, da bi podali pravo sliko o razmerah v našem oddelku, ki ga je neki nadzorovalni organ, zasmehovaje delavke, nazval »Armenhaus«, »Invalidenhaus«, »hiralnico«. V tem oddelku vladajo take razmere, da je strah. Delavke se psujejo, zaničujejo, sekirajo tako, da je to kakor se postopa z delavkami, že več kakor škandal! Ali ni sramota, da če kaka revica, izgarana delavka oboli, jo psujejo tisti, ki spadajo pravzaprav v disciplin. preiskavo, ker delavstva po veljavnih predpisih nihče psovati ne sme. A to še ni vse. Najnižja temeljna plača v pripravljalnici (VI. plačilna stopnja) znaša 17 kron 30 vin. tedensko po predpisih, a glejte, veliko delavkam se izplača tedensko temeljne plače samo 17 kron. Nam je to postopanje popolnoma neumljivo, kakor tudi večkratno naglašanje gospoda, ki je opetovano naglašal, da nima denarja. Znani so nam slučaji, da so bile nekatere vsled neizogibljivih opravkov popoldne, seveda z listkom, izven tvornice, a se jim je pol dneva ni izplačal, dasi so naredile seveda z vso silo in z največjim garanjem celo tedensko delo. Pri gedingu je pravzaprav glavno, da delavka izdela tisto množino, ki ji je predpisana, če prej izdela, bi moralo biti to njej v dobro. Ojstro grajamo, ker je bila neka delavka po boleznih premeščena na slabše delo. Tako, kakor se v naši pripravljalnici postopa z delavstvom, ne sme dalje. Pričakujemo, da ravnateljstvo preišče temeljito razmere v

»Tako! Ali ti to tako natančno veš? Pred desetimi dnevi je že tu ležala ena ravno tako mrtva. Popolnoma sličen slučaj! Saj se še plesati ne bomo več upali.«

Neki drugi z rdečkastimi lasmi je pokazal s prstom na rajnico in mrmral:

»Ta ne pripada nam. Kaj je iskala tu? Nihče ni poznal nje in njenega spremljevalca.«

»Kaj nam za to?« je kričala Sova. »Zakaj ne bi smela priti v La Villette? Saj je plačala ples ravno tako, kakor si ga plačal ti ali kdo drugi.«

A možka nista bila zadovoljna in eden je pripomnil:

»Prav se ji je zgodilo. Nič ni s to izgubil svet.«

Iz daljave so se čuli koraki, ki so se vedno bolj približevali. V temi so se svetila pokrivala polic stov. Zdaj so izginili še tisti, ki so še stali pri mrliču.

Sova je ostala.

Prišel sem ravno po cesti in sem čul polici-stovo žvižganje. Mudil sem se v Berolinu, da proučujem kriminalne razmere. Poznal sem že tako dobro mesto, da sem lahko prevzel vsak, tudi težavnejši, slučaj. Stvar me je zanimala in hitel sem pred La Villette.

(Dalje prih.)

pripravljalnici in da napravi red. Prepove naj šikaniranje in psovanje delavk. Če želi obširnejših podatkov, mu je naše uredništvo na razpolago. Ako se razmere v pripravljalnici takoj ne izpremenijo, bomo zapeli tako pesmico, kakršne nekateri ne pričakujejo. »Vorrichtung« zahteva pravico in to mora tudi dobiti, če ne bo šlo gladko, bo pa hreščalo in ropotalo ne v tvornici, ampak nekje drugje.

Ljubljansko tobačno delavstvo pozor!

(Iz seje odborov »Podpornega društva« in krajne skupine »Avstrijske krščanske tobačne delavske Zveze«.) V ponedeljek, dne 8. t. m. se je sklenilo v skupni seji odborov »Podpornega društva« in krajne skupine »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«: Izdelaj se spomenica glede na krajne zahteve in pritožbe tobačnega delavstva. Na zaupnih sestankih dne 9., 10., 11., 12. in 15. januarja se ugotovi besedilo načrta spomenice. Shod, ki sklepaj o spomenici, se skliče v sredo dne 17. januarja 1912 v »Ljudskem Domu«. Prične se ob pol 6. uri zvečer. O prošnjah posameznih delavskih skupin poročajo delavci in delavke, ki se določijo na zaupnih sestankih. Odbora naprosita poslanca dr. J. Kreka in J. Gostinčarja, da govorita na omenjenem shodu. Shod skliči kakor tudi izdelaj in vlož spomenice: Krajna skupina »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«. — Predpustna veselica naše tobačne strokovne organizacije se vrši meseca februarja, in sicer v soboto dne 10. februarja 1912 v »Unionu«.

Kaj se godi na Jesenicah?

Pozor, delavci, pred sodelavcem, znanim ova-duhom iz barake! V tovarni je dnevni red, ki se mu morajo pokoriti vsi delavci. Vodstvo tovarne pazi, da delavci ne občejuje med seboj iz raznih oddelkov. To je prav, da se vsak svojega oddelka drži. Ali pa velja to za vse enako, da ne hodijo, kjer je vstop prepovedan. Pri nas ne. Znani mož je plačan ova-duh, on ima prost vhod še celo v oddelke za delavke. Ta izdajalska duša se hinavsko prilizuje, da kaj izve, potem še sam polovico nalaže, da ima kaj poročat svojemu šefu. Kdor ga ne pozna, ga s tem zadržuje pri delu. On lahko to dela, ker ima vsak ših 4 ure prosto za ova-duštvo. Delavci, pozor pred njim, ko pride v drug oddelke, naženi'e ga z mokrimi cunjami, posebno delavke ne zabite tega. On nadzoruje celo delavske žene, ko kosilo prinesejo v tovarno, če katera kaj govori. Minuli teden jo je pa le skup. l od zavedne žene. Ova-duh ji reče: Sedaj bomo tudi tebe morali nadzorovati. Žena ga poči z roko po nosu, da se mu kri pocedi, seveda le tista izdajalska. Tudi delavci bodo tako naredili, ker on jim je že veliko škodoval s svojim lažnjivim obrekovanjem. To človeče ima tudi prost izhod iz tovarne celo med šihom, ko tega ne sme storiti nihče, da bi ne dobil takoj obračuna. Vprašamo vodstvo tovarne, zakaj ni za vse enako? Pozor pa pred njim posebno v gostilnah, tudi tukaj nabira gradiva za svoj nepošten posel. Svetujemo delavstvu, ko on pride v gostilno, pojdite drugi vsi ven. Ko bodo krčmarji videli, da greste zaradi njega ven, ga bodo ven vrgli. Zato pozor pred njim, bati se ga je kot hudobca. Ako pa tovarna ne bo postopala z vsemi enako, smo prisiljeni, da ga vržemo iz svoje srede. Delavskega reda se mora držati tudi izdajalec.

Strokovno društvo

je imelo dne 7. januarja popoldne ob pol četrti uri svoj redni občni zbor. Iz raznih poročil razvidimo, da je društvo vrlo bilo na delu v prid delavstva, posredovalo je za tržni dan na Savi, sodelovalo pri socialnem zavarovanju itd. Priredilo je eno skioptično predavanje in eno javno tombolo. Sej je bilo 15. Pris'opilo je 17 članov, dva sta umrla. Tudi blagajna je polna, četudi so se bolniški šhti povišali. Na obnem zboru je tudi govoril državni poslanec g. Jožef Gostinčar, toplo nam je priporočal stanovsko organizacijo ter razložil potrebo in namen iste. Za delavstvo je nevarna zveza kapitalistov, za'o mora biti delavstvo organizirano, da zamore vsak naval odbiti. Soc. demokracija je zato, da bi delavstvo branila, nesposobna, ker je razdrobljena. Jugoslovanov je nas veliko, če vsak stori kar more, imamo moč. Opažamo, da soc. demokracijo še celo veseli, če kapitalist delavstvo zatira. Ona ima posel natolcevanja, ker jo vodijo kapitalisti. Tudi bo čedalje manj sposobna voditi delavski boj. Zato se je bo vsak otesel. Njim je le za glasove pri volitvah, naj bodo tudi kapitalistiški. Vi se pa krepko oklenite svoje organizacije, katero vodite sami. — Dne 14. januarja sklicuje politično društvo svoj občni zbor v Delavskem domu ob pol deseti uri dopoldne. Delavstvo, udeleži se ga v oblnem številu, ker se bodo po obnem zboru vpisavali novi člani v

to prepotrebno društvo. Z novim letom v nov boji in nove zmage. Vsak razvidi, kako potrebno je to društvo na Jesenicah in koliko je že storilo, zato upamo, da boste vsi stari raje zvesti ostali in da se bo prav mnogo novih vpisalo. Članarina znaša le eno krono letno, kar je vsekakor malo.

Sestanek železnčarjev na Savi.

Na Savi pri Jesenicah se je vršil v soboto, dne 6. t. m. dobro obiskan sestanek železnčarjev. Poslanec Gostinčar je poročal o posvetovanju o izboljšanju železničarskih razmer v državni zbornici. Poslanec Piber je povdarjal potrebo organizacije. Razni železnčarji so naglašali nezadovoljstvo na sedanjem izboljšanju, osobito, delavstvo bo slabo odrezalo. To pa nikakor ne sme biti. Cela akcija je nekaka draginjska akcija, ki se mora ozirati predvsem na one, ki najbolj trpe vsled draginje.

Rdeči v Črni na Koroškem.

Zadnji dan so zopet napravili naši sodrugi svoje zborovanje. Povabili so zopet kot govornika rudarskega tajnika Tokana iz Trbovelj. Videlo se mu je iz njegovega govora, da je od zadnjega tukajšnjega nastopa jako napredoval — v soc. demokratskem evangeliju. Zadnjič je še zmerno govoril in ni napadla naših načel. Sedaj pa se je preveč naučil iz »Zarje« in sličnih »dobrih listov«. Pa še drugo stvar smo na njem zapazili: zadnjič je bil še precej pohleven, danes pa je že svetila njegova vseobsegajoča luč. Podal je najprej neko poročilo iz državnega zbora kot kak državní poslanec. Seveda tako visoko še ni zlezel. Svojo modrost je torej črpal iz rdečih listov. Ni se potem čuditi, da je potem tudi vse rdeče videl. Po njegovem edino soc. demokratska stranka skrbi za ljudski blagor, druge pa delajo za svoje žepe. Posebno je še napadel dr. Benkoviča zaradi njegova predloga v državnem zboru in je našel, da je bil on od trboveljske premogokopne družbe »podkupljen«. Okrcal je nato pošteno nacionalce in klerikalce in rekel: Ti dve stranki se tepeta, kapitalizem se pa smeje. Ko bi bil rekel: Sociji se pa smejejo, bi bil še nekoliko zadel, tako jo je pa že nekoliko zgrešil s tem »šlogarjem«. Našel je tudi, da je marsikateri duhovnik v verskih zadevah slabši kot marsikateri soc. demokrat. Tukaj pa je bil še zmeren. Čudno je, da še ni trdil: marsikateri župnik ali kaplan je slabši kot vsak soc. demokrat. Neverjetno se mu zdi, da bi morali biti vsi nekatoličani pogubljeni. Oprostite pa mora, če ga vprašamo, kje se tak krščanski nauk učil. Mogoče v »Zarji«? V kat. knjigah stoji nekoliko drugače. Pa kaj to. Sodrug Tokan že to boljše ve. — Sodrug Tokan tudi niso prav mništrske penzije — a oprostite samo penzije Weiskirehnerja mu ne grejo v glavo. Nam to tudi ne gre v glavo, pa mi ne delamo razločka. Nam to pri nobenem ministru ni prav. Tokan bi rekel »Ta črni«. — Ko je začel razpravljati o tukajšnjem »rdečem« konzumu, se je moral zaleteti v črnkega »kaplančka«. Seveda s tem sodrug Tokan še govori ne. Je preneumen in od nacije in trgovcev podkupljen, da agitira proti »Kruščevemu konzumu«. Ne more na noben način zapopasti, da se »kaplanček« zavzema za obistoječi konzum, ki baje ni delavski ampak uradniški. Od kdaj pa je Muri uradnik postal in še nekaj drugih? Bi li ne bilo bolj pametno, tukaj spraviti toliko delavcev v odbor kot jim gre — pa ne le rdečih, kajti na svetu še živijo tudi delavci, ki ne nosijo ravno »rdečih špeglov«. Uradnikom se pa tudi da, kar jim gre po številu članov. Pa to socijem ne gre v glavo. To je krivica. Zato tudi v svojem konzumu ne pustijo veljati tega načela. Večina odločuje. To se še da napraviti, da bode ta vedno rdeča. Kaj ne? — Njegove zadnje besede so pa veljale ženskam, ker so baje ravno te največje nasprotnice soc. dem. gibanja. Razumemo! Ali ni boljše, da vaši možje plačajo članarino v društvu, kjer imajo na razpolago dobre (?) »časopise« in »dobre knjige«, kot pa da pijejo po gostilnah. Zalbog da o drugih knjigah ne vemo, kot o onih, ki so jih po zborovanju prodajali. To so pa »krščansko pisane knjige«! Mogoče se še kateremu oči odpro, kateri je še dosedaj pošeno mislil, da sociji niso proti veri. — Če imate kaj poštenosti, povabite vsaj črnkega »kaplančka« na svoje »velike shode« kadar ga mislite napadati in mu dajte potem tudi dovoljenje da govori. Magari tudi o »rdečem konzumu«. — Le tako naprej! 200 članov za vaš konzum še dolgo ne bode. Ljudje nočejo prav verjeti rdečim obljubam. Morate misliti, da tukajšnji sociji še ne nosijo tako dolgo »rdeče špegle«, da bi že bili popolnoma oslepel.

Nečuvno postopanje vevške popirnice.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je priredilo v petek dne 5. t. m. zvečer ob šestih uri društven shod v Vevčah, ki se je baval z vprašanjem odpustatovariša Jerihe iz to-

varniškega dela. Govorili so: Jeriha, poslanec Gostinčar, župan Dimnik in domači g. župnik. Vsi govorniki so obsojali nečuvno postopanje vodstva vevških popirnic napram Jerihu, ki ni zakrivil ničesar in je bil nenadoma odpuščen iz službe. Delavstvo, ki je do skrajnosti ogorčeno nad brutalnim dejstvom odpusta je hotelo priti s stavko. Toda v ožgled namena tovarne, odpustiti še več kršč. soc. organiziranih delavcev, so vsi govorniki povdarjali previdnost in mirno kri. Dobila se bodo sredstva pokazati Tavniku in raznim njegovim trabantom, da niso neomejeni gospodarji v deželi in da se morajo tudi oni ravnati po zakonitih določbah. Gospod Tittel igra tudi sedaj kakor ob času zadnjega štrajka vloga tiča noja, toda ne bo nikogar, ki ga pozna, preveril o svojem »prijateljstvu« do delavstva.

Soc. demokratski ovaduhi.

Soc. demokrati so zadnje čase začeli opravljati službo denuncijantov z zelo veliko vnemo. Na Jesenicah, v Vevčah, v Idriji, kakor tudi v mnogih podjetjih v deželi, so vedno za petami krščanskim delavcem in nosijo kot ponižni kužki razne novice in laži o njih svojem predstojnikom. Posebno na Jesenicah, delajo v tem oziru res vso čast propalicam. Vodstvo tovarne jih seveda pusti pri miru, tudi ako se pregreše proti delovnemu redu, med tem ko meče iz dela ljudi naše organizacije brez vsakih resnejših vzrokov. Se pač vidi, da umiva roka roko. Kedo bo še verjel svojati hinavskih denuncijantov?

Avstrijske državne železnice.

so imele v letu 1909, 10.240 km dolžine. V letu 1910 se je pa zvišala dolžina na 13.009 km. Železnice, ki jih ima država le v prometu so znašale v dolžini 694 km. Vsa dolžina železnic v državnem prometu znaša koncem leta 1910, 13.703 km. V teh železnicah je naloženega kapitala 5.578.984.437 K in sicer v državnih železnicah 5.402.968.789 K, v železnicah pa, ki so le v državnem prometu 176.015.648 K. En kilometer dolžine stane torej povprečno 407.115 K. — Vseh vslužbencev, ki so podvrženi zavarovanju proti nezgodam, je bilo pri državnih železnicah leta 1910, 268.527. Vsi delavci so skupno izvršili 36.699.191 delovnih dni. Plačilna vsota zaračunjena v zavarovanje proti nezgodam je znašala 340.011.315 K 93 v.

Naše „Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo“

je dogotovilo letni zaključek za pretečeno leto 1911 in nam vpošilja sledeče podatke: V pretečenem letu je društvu pristopilo 124 novih članov, kojih število je znašalo koncem leta 857. Na Zaloški cesti št. 15 je društvo ovorilo novo prodajalno, ki lepo prospeva. Promet lanskega leta znaša 704.962 K 46 vin. Kosmatni dobiček na blagu znaša 35.226 K 90 h, čisti dobiček pa 22.150 K 55 h. Rezervni zaklad je narasel na 28.403 K 99 h. Somišljenikom priporočamo pristop k društvu, posebno še onim, ki stanujejo v bližini Zaloške ceste, kjer je pričakovati, da se bo prodajalna z ozirom na lepe prostore lepo razvila. Korist imajo člani sami. Lansko leto je bila samo pet odstotna dividenda članom izplačana, ogromna vsota 12.700 K 37 h.

Iz Idrije.

Dne 29. decembra 1911 je francoska zbornica v Parizu s 312 glasovi proti 140 zavrgla predlog, da bi se stavkajoči železničarji zopet sprejeli v službo. Minister za javna dela je izrekel, da se ne sme trpeti, da bi državni vslužbenci kar delo vstavili. To se je zgodilo pred 14 dnevi in sicer na Francoskem, kjer imajo absolutno večino v zbornici liberalci in soc. demokrati, enako tudi ministri iz svoje srede. Zakaj to omenjamo? — Pred enajstim, leti so hoteli ravno ob tem času idrijski rudarji štrajkati. Znano je, da so naši rekli naravnost svojim tovarišem drugih strank, da ne bodo stavkali. Vzroki so bili ravno navedeni, da država bi bila pač slaba uprava, ako bi vslužbenci kar jej grozili, osobito še takrat, ko je bila nizka cena in živega srebra v skladiščih nakopčenega, ter bi bili prej vstregli, ko bi bili za par mesecev z delom prenehali. Socialni demokrati so pa gonili v štrajk do zadnjega moža, da so se njih voditelji prestrašili sklepa in pol drugo uro pred začetkom domenjenega štrajka izrekli, da ni pravi čas za to, da ni nič denarja v blagajni. Ponoči so hodili klicat rudarje da naj gredo na delo in drugi dan prosili direkcijo, naj ne kaznuje one, ki so ostali doma in na Dunaj tekli prosit odpuščanja. In kljub temu se naši socialni demokrati vedno ponašajo, da so opri pridobili v zadnjem času izboljšanje, njih možatega nastopa se zboje na višjem mesu in pred njimi poslanci ministri kar trepetajo. Naši poslanci, posebno še Gostinčar, so pa duševne reve, piše zadnja »Zarja«. In vendar bi vedela tedajna deputacija na Dunaju leta 1910. pove-

dati, da je pred njo vse vrvnal dr. Šusteršič, katerega je naprosila naša stranka naj posreduje. A socialni demokrati prepevajo v svojih glasilih, da šele oni, pa nihče drugi, so vse dosegli. Ko bi tudi pri nas prišlo kedaj do tega, kot je sedaj na Francoskem, da bi ravno socialni demokrati vladali, bi se delavcem pač dobro godilo. Saj je znano, kako so pred leti zagrozili učiteljstvu, ako se organizira, pri kakih uporih delavcev so pa kar streljali na nje in sedaj jih je najhujša kazen zadela, da celo stalno službe zgube, ako se vprejo svojim višjim. Razume se, da kaj takega socialno demokratično časopisje ne bo obelodanilo, ker bi se s katerim razboritim sodrugom prehitro oči odprle.

Od Prometne zveze.

V ponedeljek zvečer se je zbralo v Rokodelskem domu nekaj zavednejših članov Prometne zveze k rednemu mesečnemu sestanku. Po povabilih je bil na dnevnem redu razgovor o neznanih draginjskih razmerah v Ljubljani, in napovedano, da so k sestanku povabljeni gg. občinski svetovalci. Nobenega ni bilo. S ponosom pa bileremo, da je sestanek posetil g. državni poslanec Gostinčar. V razgovoru o draginji je gospod poslanec podal navzočim jasna navodila, kako postopati proti draginji živil in stanovanj. Potom resolucij je treba pritisniti na občinski svet, da on poseže radikalno v to zadevo. Zgledov imamo obilo po drugih mestih kakor Zagreb, Gradec, Dunaj itd. koder mestna zastopstva z lepim vspehom delujejo zoper draginjo, bodisi, da zabranjujejo oderuško prekupovanje ali pa ustanavljajo mesnice in pekarnice v lastni režiji in tako uplivaajo na tržne cene, ali pa skrbijo za ceno stanovanja. Kar se drugod obnese, bode koristo tudi za Ljubljano; samo mož je treba, ki bodo hoteli to umeti in udeležiti, ne pa takih, kakor so sedeli v rajnem občinskem svetu prežalostnega spomina, ki so skrbeli le samo za svoje bogate liberalne izkorščevalce, za ubogega delavca pa niso imeli nič. Najboljši dokaz: ker so mestni delavci najslabše plačani, drugi podjetniki, domači in tuji, ako bi morali svojim delavcem izboljšati plače, vzamejo mestno občino s'olne Ljubljane za zgled in pravijo, da itak predobro plačujejo delavstvo. Ako hoče novi občinski svet za nižje sloje kaj storiti, postaviti mora najpoprej svoje trpine na isto gmožno stopnjo, da lahko vselej in povsod svoje lastno delo s'avi drugim za zgled. Tržne razmere je treba modernizirati. Okoličana, ki donáša živila v mesto, se naj ne začne že pri mitnici sekirati, ampak tržni organi morali bi iti tem ljudem na roko, ker če si okoličanka vsled raznih sekatur ne upa v mesto, proda kar ima zunaj mesta branjevki, ki dela pri tem najlepši dobiček ter povzroča draginjo. Preurediti je treba stavbni red, da se ne bodo zidali samo palače za gospode, ampak tudi hiše z delavskimi stanovanji. Gospodu poslancu Gostinčarju iskrena hvala za njegove poučne nasvete. Bog daj, da bi bilo tudi kaj vspeha!

J. S. Z.

Skupina Jugoslovanske Stokovne Zveze v Gorici ima svoj I. letni občni zbor v nedeljo, dne 14. t. m. ob deseti uri predpoldne v prostorih Slovenske krščanske - soc. alne zveze v Gorici, Gosposka ulica št. 6, II. dvorišče. Dnevni red: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti in morebitni predlogi. Cenjeni člani in članice, vdeležite se v polnem številu tega zborovanja. Upamo, da ob tej priliki pristopijo veliki novih članov k tako potrebni delavski organizaciji. Zato kličemo: Vsak dobrodošel! — Odbor.

Splošna priljubljenost

preizkušenega : Franckovega : kavinega pridatka* pripisati je njegovi nedosežni izdatnosti v jedru, okusu in barvi.

* s kavinim mlinčkom

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
l. 1910 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
■ K 503.575.98. ■

Ljudska
posojilnica

registr. zadruga z neomenjeno zavezo
Miklošičeva cesta 8
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. terjih **4 1/2 %** brez
obrestuje **4 1/2 %** kakega
po odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip Šiška,
stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton
Belec, posest., podj. in trg. v št. Vidu n. Lj.; Fran
Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl.; Anton
Kobi, posest. in trg., Breg pri Borovni.; Karol
Kauschegg, veleposest. v Ljubljani; Matija Kolar,
stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik
trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani;
Fran Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šil-
bar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
razenljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetelka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Razgovor strogo pojasnila daje se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z ob'ekami
Maček & Komp.
Franca Josipa cesta št. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.
F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne,
bombaža, sukanca itd.
Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

ANT. BAJEC, Ljubljana
cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisl. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetlic.
Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjavaj: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET
urar in draguljar, Ljubljana
Selenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.
Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

Josip V dmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred škofjo št. 19.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico šte. 5.
Priporočata svojo veliko sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih njegovo stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih
voznih koles in
šivalnih strojev
za rodbino in obrt.

A. Lukič
Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.
Ljubljana
Pred škofijo 19

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.
Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti 3 lodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepi in siast do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Pevsina ni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog,
steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Siadin“ za otroke škatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepijo sredstvo
steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, stekl 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v. in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana
Prešernova ulica
:: priporočata svojo ::
veliko zalogo čevljev
:: domačega izdelka ::

Pozor slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini
JANKO ČEŠNIK
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!
Samo 6 dni!
Havre
New-York
francoska prek morskra družba
Veljavne vožne liste (Sifkarto) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARD**
oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetke posojilnice“ nasproti gostilne
pri „Figovcu“.

TEOD. KORN
pokrivač streh in klepar, vpeljač strelvodov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.
Priporočata se za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (E ermit) patent Hatschek z izbočno in ploščato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.